

Notársky úrad v Liptovskej Tepličke 1837 – 1945 (1964)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13488	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Notársky úrad v Liptovskej Tepličke	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1837 - 1945 (1964)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2,30 bm (21 úradných kníh, 33 registratúrnych pomôcok, 195 účtovných a daňových kníh, 8 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Notársky úrad v Liptovskej Tepličke	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Inštitúcia obecných notárov ako systematizovaného správneho orgánu obce sa v Uhorsku vyvíjala dlhodobo a postupne. Do vzniku Československa reprezentovali notári autonómne orgány obecnej samosprávy, ktoré obstarávali obecnú agendu a obecné hospodárenie a zároveň boli sprostredkujúcim výkonným orgánom prenesenej štátnej správy na najnižšom stupni. Zásadné zmeny v obecnej správe boli realizované vydaním zákonného článku 18 z roku 1871, ktorý značne zvýšil verejno-správne postavenie notára. Rozšírenie notárskych kompetencií, právny pomer k obci, práva, služobné povinnosti a kompetencie priniesol zákonný článok 22 z roku 1886 o obciach. Pôsobnosť notára sa delila na vlastnú, prenesenú a všeobecnú. Ako výkonný orgán bol povinný byť nápomocný príslušnému slúžnovskému úradu pri uplatňovaní zákonov a nariadení v rôznych odboroch správy. Detailné ustálenie povinností notára obsahuje	Dejiny správy pôvodcu

		<p>Kancelársky poriadok pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000 B. M. z roku 1902. Zákonom č. 211/1920 Zb. a vládny nariadením č. 383/1920 Zb. bola funkcia notára poštátnená. Notárovi zostala úradná pôsobnosť, ktorá mu prislúchala pred zmenou. Notárske úrady zanikli v roku 1945 na základe nariadenia SNR o národných výboroch č. 26/1945 Zb. nar. SNR.</p> <p>Notársky úrad v Liptovskej Tepličke zabezpečoval agendu sídelnej obce. Obec bola historicky súčasťou regiónu Liptov. Do roku 1923 patrila obec územno-správne do správy Liptovskej župy. V roku 1923 sa Liptovská Teplička stala súčasťou novovytvorenej Podtatranskej župy so sídlom v Liptovskom Mikuláši. V rokoch 1928 - 1939 bolo župné zriadenie zrušené, župné úrady nahradil Krajský úrad v Bratislave, v rokoch 1940 – 1945 patrila Liptovská Teplička pod správu Tatranskej župy so sídlom v Ružomberku. Na okresnej úrovni patrila obec do roku 1928 do okresu Liptovský Hrádok (do roku 1922 pod správu Slúžnovského úradu v Liptovskom Hrádku, v rokoch 1923 – 1928 pod Okresný úrad v Liptovskom Hrádku), v rokoch 1929 – 1945 do okresu Liptovský Mikuláš (pod správu Okresného úradu v Liptovskom Mikuláši).</p> <p>Obec bola pri územno-správnej reorganizácii v roku 1960 pričlenená k okresu Poprad.</p> <p>O osobách pôsobiacich vo funkcii obecného notára v Liptovskej Tepličke do roku 1922 nemáme kompletne informácie. Poznáme mená nasledujúcich notárov: Ján Bardielčík (1790), Jozef Gajdoš (1811), Matej Ivan (1822 – 1837), Michal Zuskin (1851 – 1856?), Karol Zuskin (?1866 – 1893), Asztalovszky (1905). Od roku 1922 tu ako notári pôsobili Rudolf Valcer (1922 – 1923), Július Barbier (1924 – 1925), Ján Tholt (1925 – 1926), Jozef Matkovčík (1926 – 1930), Ján Hoza (1930 - 1931) Ladislav Sopko (1931) a Štefan Drobný (1931), Samuel Peiserle (1931-1941) a František Kopko (1941 – 1945).</p> <p>Úradné hodiny notára boli od 8. do 12. hod. a poobede od 14. do 18. hodiny. Notár sa v roku 1933 snažil úradovať aj v nedeľu, bránili mu v tom miestny starosta a farár, pretože v nedeľu sa pracovať nemalo. Notár svoj postup obhajoval tvrdením, že úraduje v záujme chudobného ľudu, ktorý cez týždeň pracuje v horách a len v nedeľu sa vracia do obce.</p> <p>Notársky úrad v Liptovskej Tepličke sídlil v budove obecného domu, v ktorom sa nachádzala kancelária notára aj jeho byt. V roku 1930 bola budova zastaralá, obecný notár sa sťažoval na jej zlý technický stav, plesnivé steny, vlhké miestnosti, nepriliehavé okná. Podľa neho sa v obci za 12 rokov vystriedalo 9 notárov hlavne pre nevyhovujúci stav notárskeho bytu. Byt bol studený, v zimných mesiacoch notár aj s rodinou obýval miestnosť slúžiacu ako kancelária, tá jediná sa podľa neho dala vykúriť. Nová budova notárskeho úradu a bytu bola postavená až v roku 1944.</p> <p>Osoby vo funkcii notára neboli v obci všeobecne obľúbené a často sa dostávali do sporov s obyvateľmi i predstaviteľmi obce. Notári sa snažili dať do poriadku daňové záležitosti obce, vymáhali od obyvateľov daňové nedoplatky, napádali pre nezákonnosť uznesenia obecných</p>	
--	--	--	--

		orgánov. Mnohí notári žiadali svojich nadriadených o preloženie na iný notariát. V roku 1930 musel notár obec opustiť po vzbuře obyvateľov, ktorí sa demonštratívne zhromaždili pred notárskym úradom a žiadali jeho vyst'ahovanie. Vzburu potlačili privolaní četníci.	
3.2.3.	Archival history	Notári Notárskeho úradu v Liptovskej Tepličke vykonávali centralizovanú správu registratúry podľa kancelárskeho poriadku pre obce, obecných a obvodných notárov č. 126.000/1902 BM. Písomnosti pôvodcu boli do Okresného archívu v Poprade delimitované po pričlenení obce Liptovská Teplička v roku 1960 ku okresu Poprad od Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši. O ich prevzatí do archívu v Liptovskom Mikuláši nemáme informáciu, boli uložené v budove archívu sídliacej v Liptovskom Hrádku. Ďalšia časť písomností bola nájdená pri odbornej archívnej prehliadke registratúry Miestneho národného výboru v Liptovskej Tepličke, vykonanej v roku 1968 vtedajším okresným archívárom Okresného archívu v Poprade Františkom Vicianom. O spôsobe ich uloženia v registratúre nemáme záznam, písomnosti notárskeho úradu boli ešte v tom istom roku prevzaté do Okresného archívu v Poprade so sídlom v Starej Ľubovni. Materiál fondu sa ani po jeho prevzatí do archívu nevyhol viacnásobnému sťahovaniu v súvislosti so zabezpečovaním vhodnej účelovej budovy archívu. V roku 1972 bol archívny fond presťahovaný do budovy bývalej papierne v Poprade. V roku 1991 sa fond spolu s archívom presťahoval do budovy Mestského úradu v Poprade a v roku 1995 na súčasné úložné miesto do budovy archívu na Sobotskom námestí č. 20 v Poprade-Spišskej Sobote. Po prevzatí písomností fondu do archívu bol archívny materiál v roku 1968 usporiadaný, v roku 1969 bol z písomností fondu vyhotovený tematický katalóg k dejinám robotníckeho hnutia a komunistickej strany a v roku 1973 bol celý fond inventarizovaný archívárom Františkom Vicianom.	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Prvá časť archívneho fondu Notárskeho úradu v Liptovskej Tepličke bola do Okresného archívu v Poprade delimitovaná od Okresného archívu v Liptovskom Mikuláši 17. októbra 1961 na základe preberacieho protokolu č. 181/1961. Zaevidovaná bola v prírastkovej knihe pod č. 119, prírastok obsahoval 6 úradných kníh, 38 balíkov spisov, 1 rozpočet, 18 protokolov a 15 indexov. V dôsledku nevhodného uskladnenia písomností pred prevzatím vo vlhkých priestoroch bol materiál poškodený plesňou a znečistený prachom. Ďalšia časť fondu bola prevzatá do archívu v roku 1968. Tento prírastok obsahoval prezidiálne a administratívne spisy, účtovný a daňový materiál, registratúrne pomôcky a úradne knihy, o prevzatí neexistuje záznam ani preberací protokol, nebol zaevidovaný v prírastkovej knihe archívu, informáciu o ňom poskytuje len úvod archívnej pomôcky vypracovanej v roku 1973.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Fondové pododdelenie 1.1. Úradné knihy správne obsahuje zápisnice samosprávnych orgánov obce – 2 obecné protokoly z rokov 1837 – 1938 a 1851 – 1869, 3 zápisnice obecného zastupiteľstva z rokov 1925 – 1945. Obecné protokoly obsahujú prevažne prepisy obežníkov	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>nadriadených úradov, obsahujú sporadicky aj úradné zápisy o diani v obci. Zápisnice obecného zastupiteľstva poskytujú komplexný pohľad na dianie v obci, hospodárenie obce, prehľad obecných predstaviteľov.</p> <p>Fondové pododdelenie 1.2. Úradné knihy evidenčné obsahuje 16 evidencií vedených obecným notárom, hlavne evidencie domovských listov z rokov 1912 – 1945 (1946) a ďalšie evidencie z rokov 1922 – 1945 (1950) - evidencie trestaných osôb, cigánov, vojnových poškodencov, obývacích povolení, živelných pohrôm a evidenciu prihlášok k dávkam z prírastku hodnoty nehnuteľností. Obsah evidencií je zrejmý z ich názvu.</p> <p>Fondové pododdelenie 2.1. Spisový materiál – Registratúrne pomôcky obsahuje 3 prezidiálne denníky z rokov 1925 – 1945 (1964), 15 administratívnych denníkov z rokov 1930 – 1945 (1955) a 15 administratívnych indexov z rokov 1930 - 1944, tie poskytujú evidenciu jednotlivých spisov úradu. Pododdelenie 2. 2. Spisy obsahuje 2 škatule prezidiálnych spisov z rokov 1925 – 1944 a 6 škatúľ administratívnych spisov z rokov 1912 – 1944. Prezidiálne spisy sú obsahovo politicky dôležité spisy. Patria k nim obežníky, vyhlášky, inštrukcie, smernice, situačné správy, zápisnice nadriadených orgánov, týkajú sa sledovania ľavicovo orientovaných osôb, politických strán, spolkov, cudzincov, odborov a pod. Administratívne spisy obsahujú obežníky nadriadených úradov, nariadenia, štatúty, evidenčné dotazníky, žiadosti ministerstiev a štátnych úradov. Z priamej administratívnej činnosti notára a starostu sú tu zaradené rôzne zápisnice, štatistické výkazy a súpisy, potvrdenia, vyúčtovania, osvedčenia, výmery, napr. hlásenia o situácii v obci, nezamestnanosti v obci, štátnych stravovacích akciách, živnostiach, turistickom ruchu v obci, zdravotníctve, rozvoji obce, situácii v školstve a pod.</p> <p>Fondové oddelenia 3. Účtovný materiál a 4. Daňové knihy z rokov 1913 - 1944 obsahujú údaje o hospodárení obce, účtovné knihy vyhotovené notárom pred rokom 1918 sú písané v maďarskom jazyku, účtovné knihy vedené obecným pokladníkom sú aj pred rokom 1918 písané slovensky. Vo fonde je uložených 177 účtovných kníh. Účtovné knihy dopĺňajú obsahovo administratívne spisy úradu, sú jedinečným, no časovo náročným prameňom poznania každodenného života obce. Daňové knihy v počte 18 ks poskytujú prehľad o vyberaných daniach a poplatkoch, pozemkovej dni, cestnej dani, dani z obratu maloroľníkov a o vyrubovaných obecných prirážkach.</p> <p>Fondové oddelenie 5. Ostatný materiál obsahuje pozemkové evidenčné hárky obce z 19. storočia.</p> <p>Presahy z časového rozsahu fondu z rokov 1945 – 1964 sa vyskytujú sa v skupine úradných kníh evidenčných a registratúrnych pomôcok, predstavujú pravé priorá, evidencie a protokoly, ktoré viedol notársky úrad, po jeho zrušení v ich vedení pokračoval miestny národný výbor.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction	Archívny fond bol do archívu prevzatý bez predchádzajúceho vyradenia. V roku 1968	Vyradovanie a

	and scheduling information	uskutočnili vyradovanie pracovníci archívu Karol Heins a František Vician. Vyradili 5,00 bm písomností bez trvalej archívnej hodnoty: doručenký, sprievodné listiny, obecné svedectvá, predvolanky, duplikáty domovských listov, účtovné doklady, pomocné pokladničné denníky, duplikáty pokladničných denníkov, rozpočtov a záverečných účtov a pod.	hodnotenie
3.3.3.	Accruals	K fondu sa ďalšie prírastky neočakávajú.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond Notársky úrad v Liptovskej Tepličke je prístupný formou inventára v chronologicko-numerickej štruktúre: 1. Úradné knihy 1.1. Správne úradne knihy 1.2. Evidenčné úradné knihy 2. Spisový materiál 2.1. Registratúrne pomôcky 2.1.1. Prezidiálne registratúrne pomôcky 2.1.2. Administratívne registratúrne pomôcky 2.2. Spisy 2.2.1. Prezidiálne spisy 2.2.2. Administratívne spisy 3. Účtovný materiál 4. Daňové knihy 5. Ostatný materiál	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické

			požiadavky
3.4.5.	Finding aids	VICIAN, František. Obecný notársky úrad v Liptovskej Tepličke 1925 – 1945. Katalóg k dejinám robotníckeho hnutia a Komunistickej strany Československa. Poprad: Okresný archív v Poprade, 1969. VICIAN, František. Obecný notársky úrad v Liptovskej Tepličke 1837 – 1945 (1964), inventár. Poprad: Okresný archív v Poprade, 1973.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie 18, 20, 058 01 Poprad.	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na župnej úrovni: Liptovská župa 1391 – 1922 Podtatranská župa 1923 – 1928 Tatranská župa 1940 – 1945 Archívne fondy nadriadených úradov štátnej správy na okresnej úrovni: Slúžnovský úrad v Liptovskom Hrádku (1853) 1854 - 1922 Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši (1868) 1923 – 1945 (1951) Okresný úrad v Liptovskom Hrádku 1923 – 1928 Archívne fondy kompetenčne nadväzujúce na činnosť notárskeho úradu: Miestny národný výbor v Liptovskej Tepličke 1945 – 1990 Obecný úrad v Liptovskej Tepličke 1991 - 2006 Archívne fondy kompetenčne príbuzných úradov miestnej štátnej správy na obecnej úrovni pôsobiacich v regióne a v období existencie pôvodcu fondu: Notársky úrad v Štrbe 1846 - 1945 (1951) Archívne fondy pôvodcov nižšej úrovne, ktorých činnosť súvisela s činnosťou notárskeho úradu: Rímskokatolícka ľudová škola v Liptovskej Tepličke 1919 – 1935	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	BARDY, František. <i>80 rokov Dobrovoľného hasičského zboru v Liptovskej Tepličke 1924 – 2004</i> . Poprad : Marmota Press, 2004, 16 s. BARDY, František. <i>Dedina roka 2007 Liptovská Teplička miesto oddychu a rekreácie</i> . Poprad : 2007. 24 s. BARDY, František. <i>Priezviská a prímennia v Liptovskej Tepličke</i> . Liptovská Teplička : 2011 , 47	Informácie o publikovaní

		<p>s. BEŇUŠKOVÁ, Zuzana et. al. <i>Liptovská Teplička od druhej polovice 20. storočia</i>. Nitra : Univerzita Konštantína filozofa, 2013. 304 s. ISBN 978-80-558-0535-1. KOLLÁROVÁ, Zuzana et al. <i>Liptovská Teplička</i>. Liptovská Teplička : Obec Liptovská Teplička, 2020, 376 s. ISBN 978-80-89613-32-8. MANIAK, Marcel. <i>Partizánska obec Liptovská Teplička</i>. Liptovská Teplička : Obec Liptovská Teplička, 2018, 104 s. ISBN 978-80-89426-48-5. MICHÁLEK, Ján et. al. <i>Liptovská Teplička</i>. Poprad : Odbor kultúry ONV, 1973, 263 s. OLEJÁR, Štefan Benedikt. <i>Tepličko, Tepličko, okrúhle mestečko, alebo rozprávanie o tom, ako sme žili na Tepličke v prvej polovici minulého storočia</i>. Poprad : Podtatranské noviny, 2007, 31 s. ISBN 978-8089309-00-9. OLEJÁR, Štefan Benedikt. <i>Za starých čias</i>. Liptovská Teplička : Obecný úrad, 2011, 76 s.</p>	
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	<p>Opis archívneho fondu pripravila Ing. Martina Šlampová.</p> <p>Použitá literatúra: DUBOVSKÝ, Ján. Pisomnosti notárskych úradov. In <i>Slovenská archivistika</i>, 1982, roč. 17, č. 2, s. 64-80. MALOVCOVÁ, Božena. Politické dejiny a samospráva. In KOLLÁROVÁ, Zuzana et al. <i>Liptovská Teplička</i>. Liptovská Teplička : Obec Liptovská Teplička, 2020, 376 s. ISBN 978-80-89613-32-8.</p>	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	31. august 2021	Dátum vyhotovenia opisu